

1^ο Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας

1ο & 2ο Δημοτικά Σχολεία Φλώρινας¹

Από το 1905 και έως το 1914, η ελληνική εκπαίδευση στην Φλώρινα έχει κοινοτικό χαρακτήρα. Τα σχολεία τα συντηρεί η ελληνική κοινότητα και η διαχείριση των οικονομικών πόρων ανήκει στη Μητρόπολη². Το Αρρεναγωγείο Φλώρινας στεγάστηκε και λειτούργησε, το Σεπτέμβρη του 1906, στην κατοικία του Ιζέτ- Πασά, σε οικόπεδο έκτασης 3.322 τ.μ., η οποία αγοράστηκε από την ελληνορθόδοξη κοινότητα της Φλώρινας, το 1905, όταν ο ίδιος ετοιμαζόταν να φύγει και να εγκατασταθεί μόνιμα στο Μοναστήρι. λόγω των βιαιοπραγιών εναντίον των μπέδων που σημειώνονταν εκείνη την περίοδο στην περιοχή της Φλώρινας. Το ποσό που ζήτησε ο Ιζέτ-πασάς από την ελληνική κοινότητα ήταν 1500 λίρες. Μάλιστα, έγινε γνωστό ότι η βουλγαρική κοινότητα της πόλης του πρόσφερε 2000 λίρες. Για να συγκεντρωθεί το ποσό αυτό, πραγματοποιήθηκε έρανος, που οργανώθηκε από τον υποδιοικητή Φλώρινας Ταχσίν Μπέη, με τη συμμετοχή του χριστιανικού πληθυσμού της πόλης. Παράλληλα, συνεισέφερε οικονομικά και η επιτροπή του Νηπιακού Επιμελητηρίου Μελά στην Αθήνα, καθώς και οι Ομογενείς της Αμερικής. Επίσης, προτάθηκε να χρησιμοποιηθεί ένα μέρος των χρημάτων από τους πόρους του Τσουφλείου Κληροδοτήματος. Τελικά, η ελληνική Κυβέρνηση ανέλαβε τη διαχείριση όλων των διαθέσιμων πόρων και κατέλαβε η ίδια το ποσό των 1500 λιρών στον Ιζέτ- πασά³.

¹ Φωτοθήκη Λέσχης Πολιτισμού Φλώρινας.

² Αθανασιάδου, Ι. & Δασκαλάκη, Ν. (2004). Η εκπαιδευτική δραστηριότητα στη Φλώρινα ως την απελευθέρωση (1912). Στο Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 – 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 543 – 552.

³ Βούρη, Σ. (2004). Η Φλώρινα στο μεταίχμιο του 19^{ου}- 20^{ου} αιώνα: πεδίο εθνικών συγκρούσεων και κοινωνικών μετασχηματισμών. Στο Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 –*

Ο πρώτος τύπος σχολείου που συναντάμε στη πόλη της Φλώρινας είναι το Αστικό σχολείο ή Αστική Σχολή, με εξαετή διάρκεια. Το Αστικό σχολείο ως όρος υπήρχε ήδη από το 1900, όμως, από το 1905, υποβαθμίζεται σε Αρρεναγωγείο με μικρότερο αριθμό τάξεων. Αξίζει να επισημανθεί ότι ο όρος Αρρεναγωγείο δεν χρησιμοποιείται για τα δημοτικά σχολεία της κυρίως Ελλάδας, αλλά μόνο για αυτά του υπόδουλου ελληνισμού, σε αντίθεση με τον όρο Παρθεναγωγείο που χρησιμοποιείται ευρύτατα και στην κυρίως Ελλάδα. Και οι δύο τύποι σχολείων ανήκουν στη στοιχειώδη εκπαίδευση⁴. Σχετικά με την ιστορία του Αρρεναγωγείου πριν από το 1905, σύμφωνα με πληροφορίες, στεγαζόταν στο κτίριο του ξενοδοχείου *Μητρόπολις*, ιδιοκτησίας του Ι. Μποζίνη, το οποίο, επίσης, είχε αγοραστεί από την κοινότητα για αυτόν τον σκοπό⁵.

Το 1905, άρχισε η ανοικοδόμηση των σχολικών κτιρίων της Φλώρινας, του Αρρεναγωγείου με συσσίτιο (για ορισμένους δασκάλους και για το σύνολο των μαθητών που προέρχονται από απομακρυσμένες περιοχές⁶) και του οικοτροφείου θηλέων. Η αποπεράτωση του οικοτροφείου κράτησε από το 1906 έως το 1908 και στοίχισε 140.698 γρόσια. Τις εργασίες ανοικοδόμησης ανέλαβε ο εργολάβος Χρ. Έξαρχος. Τελικά, το Σεπτέμβριο του 1906 όταν άρχισε η λειτουργία του Αρρεναγωγείου, μεταφέρθηκε, συστεγάστηκε και λειτούργησε στο ίδιο οίκημα και το Παρθεναγωγείο⁷. Το Παρθεναγωγείο χωριζόταν από το Αρρεναγωγείο με ξύλινο φράγμα⁸, ενώ στο υπόγειο του Αρρεναγωγείου στεγαζόταν το οικοτροφείο αρρένων⁹.

2002» *Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 131 – 174.

⁴ Ηλιάδου –Τάχου Σ. (2003). *Η Εκπαίδευση στη Δυτική και Βόρεια Μακεδονία (1840-1914)*. Θεσσαλονίκη: Αντ. Σταμούλης, 216 – 217.

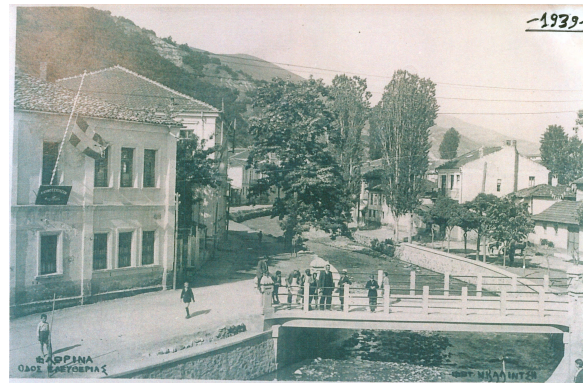
⁵ Πέπης, Δ. (1966). Η πνευματική κίνηση στο νομό Φλώρινας πριν από την απελευθέρωση. *Αριστοτέλης*, 59 – 60, 57 – 72.

⁶ Ηλιάδου –Τάχου Σ. (2003). *ό.π.*, 225.

⁷ Βούρη, Σ. (2005). *Οικοτροφεία και υποτροφίες στη Μακεδονία (1903-1913)*. Αθήνα: Gutenberg, 58 – 59.

⁸ Ηλιάδου –Τάχου Σ. (1989). Περιγραφή των συνεδριάσεων της Εφορείας της ορθοδόξου κοινότητας Φλωρίνης (1905-1912). Από το ανέκδοτο αρχείο της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών και Φλωρίνης. *Αριστοτέλης*, 197 – 198, 38.

⁹ Αθανασιάδου, Ι. & Δασκαλάκη, Ν. (2004). *ό.π.*, 543 – 552.

1ο Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας¹⁰

Για το κτίριο του Αρρεναγωγείου ήταν εξατάξιο, υπήρχαν τέσσερις έως πέντε δάσκαλοι, εκτός από τον διευθυντή και είχε: «ξύλινη στέγη και εντοπίας κεράμους και ασφαλίστηκε για κάθε ενδεχόμενο από την πυρκαγιά από την αγγλική ασφαλιστική εταιρεία «NORTHERN» αντί 15 παράδων». Το 1907, εξαγοράστηκε, μετά από πρόταση του Καϊμακάμη Φλώρινας, ο χώρος πίσω από το Αρρεναγωγείο, ο οποίος αξιοποιήθηκε ως γήπεδο στους μαθητές των Σχολών, έναντι 50 οθωμανικών λιρών¹¹. Από το 1909, χτίστηκε στον αύλειο χώρο του Αρρεναγωγείου, το νέο κτίριο του Παρθεναγωγείου και έπαψε να συστεγάζεται με αυτό¹².

Στα πλαίσια του πειθαρχικού ρόλου που ασκούσε η σχολική εφορεία την εποχή εκείνη, υπό διαρκή έλεγχο βρισκόταν ακόμη και η προσωπική ζωή των διδασκόντων. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση κατά την οποία η μη συμμόρφωση στις υποδείξεις της Εφορείας ενός δασκάλου και μιας δασκάλας από τα αντίστοιχα ιδρύματα, Αρρεναγωγείο και Παρθεναγωγείο, οι οποίοι σύναψαν

¹⁰ Φωτοθήκη Λέσχης Πολιτισμού Φλώρινας.

¹¹ Ηλιάδου -Τάχου Σ. (1989). **ό.π.,...**

¹² Τσολάκης, Π. & Αντωνίου, Αλ. (2014). Σχολικά κτίρια του μεσοπολέμου στη δυτική Μακεδονία: η συμβολή των αρχιτεκτόνων και των τοπικών κοινωνιών στη δημιουργία εκπαιδευτικών δομών μετά την απελευθέρωση. Στο Κ. Φωτιάδης, Σ. Ηλιάδου-Τάχου & Β. Βλασίδης (επιμ.), *Η Δυτική Μακεδονία: Από την ενσωμάτωση στο ελληνικό κράτος έως σήμερα*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 150 - 162.

ερωτική σχέση, επέφερε την απομάκρυνσή τους από τις θέσεις τους, με τη σύμφωνη γνώμη της κοινότητας και παρά τη νομιμοποίηση της σχέσης, μέσω γάμου¹³.

Μετά την απελευθέρωση της Φλώρινας, οι δύο τύποι σχολείων εξομοιώνονται με τα ισχύοντα στο ελληνικό Κράτος. Το Αρρεναγωγείο μεταβάλλεται σε Δημοτικό σχολείο και, σύμφωνα με το αρχείο του Α΄ δημοτικού Σχολείου Φλώρινας, ορίζεται ως πλήρες δημοτικό Σχολείο, καθώς σε αυτό φοιτούν 284 μαθητές¹⁴.

Στην πρώτη έκθεση του Επιθεωρητή Εκπαίδευσης, στις 20 Απριλίου 1918, αναφέρεται ότι κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, με την άφιξη στην πόλη της Φλώρινας των συμμαχικών στρατευμάτων, η κατάσταση στα δύο σχολεία γίνεται τραγική, καθώς επιτάσσονται από τα γαλλικά στρατεύματα. Την περίοδο αυτή, τα μαθήματα του μεν Δημοτικού Σχολείου Αρρένων να γίνονται σε οίκημα του δημοσίου, την πρώην κατοικία του Διευθυντή του σχολείου Ίων Παράσχη, και του δε Δημοτικού Σχολείου Θηλέων στο γυναικωνίτη της εκκλησίας του Αγίου Γεωργίου εκ περιτροπής, λόγω έλλειψης χώρου, δηλαδή τρεις τάξεις το πρωί και τρεις τάξεις το απόγευμα¹⁵.

Την περίοδο της γερμανικής κατοχής (1940 – 1944), το Α΄ Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας κατελήφθη από τους κατακτητές και σταμάτησε η λειτουργία του. Μετά την απελευθέρωση, λειτούργησε συνεχώς μέχρι και το 1979, οπότε και κατεδαφίστηκε για να οικοδομηθεί στη θέση του το σημερινό διδακτήριο, το οποίο λειτουργεί από το 1981 μέχρι σήμερα. Τα πρώτα χρόνια συστεγαζόταν με τη σχολή μαθητείας της ΔΕΗ και, στη συνέχεια, με τα 1ο, 2ο και 9ο Νηπιαγωγεία, τα οποία λειτουργούν στο ίδιο διδακτήριο μέχρι και σήμερα. Καταλαμβάνει έκταση περίπου 2.500 τ.μ., σε τρία επίπεδα. Διαθέτει 21 αίθουσες διδασκαλίας, 2 γραφεία εκπαιδευτικών, αίθουσα πολλαπλών χρήσεων πλήρως εξοπλισμένη (εργαστήριο πειραμάτων Φυσικής & Χημείας – εργαστήριο Πληροφορικής – χώρο προβολών), δανειστική βιβλιοθήκη 6.000 βιβλίων και κλειστό γυμναστήριο¹⁶.

---

¹³ Ηλιάδου –Τάχου Σ. (2003). *ό.π.*, 240.

¹⁴ *Ό.π.*, 221 – 222.

¹⁵ Ηλιάδου –Τάχου Σ. (2004). Η δημογραφική, οικονομική, κοινωνική και εκπαιδευτική εξέλιξη της πόλης της Φλώρινας τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα. Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 – 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 175 – 201.

¹⁶ 1^ο Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας. *Η ιστορία του σχολείου*. Διαθέσιμο στο: <http://1dim-florin.flo.sch.gr/page2.html> (ημερομηνία πρόσβασης: 21/3/2016).

Βιβλιογραφία

- 1^ο Δημοτικό Σχολείο Φλώρινας. *Η ιστορία του σχολείου*. Διαθέσιμο στο: <http://1dim-florin.flo.sch.gr/page2.html> (ημερομηνία πρόσβασης: 21/3/2016).
- Αθανασιάδου, Ι. & Δασκαλάκη, Ν. (2004). Η εκπαιδευτική δραστηριότητα στη Φλώρινα ως την απελευθέρωση (1912). Στο Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 - 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 543 - 552.
- Βούρη, Σ. (2004). Η Φλώρινα στο μεταίχμιο του 19^{ου}- 20^{ου} αιώνα: πεδίο εθνικών συγκρούσεων και κοινωνικών μετασχηματισμών. Στο Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 - 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 131 - 174.
- Βούρη, Σ. (2005). *Οικοτροφεία και υποτροφίες στη Μακεδονία (1903-1913)*. Αθήνα: Gutenberg.
- Ηλιάδου -Τάχου Σ. (1989). Περιγραφή των συνεδριάσεων της Εφορείας της ορθοδόξου κοινότητας Φλωρίνης (1905-1912). Από το ανέκδοτο αρχείο της Ι. Μητροπόλεως Μογλενών και Φλωρίνης. *Αριστοτέλης*, 197 - 198, 38.
- Ηλιάδου -Τάχου Σ. (2003). *Η Εκπαίδευση στη Δυτική και Βόρεια Μακεδονία (1840-1914)*. Θεσσαλονίκη: Αντ. Σταμούλης.
- Ηλιάδου -Τάχου Σ. (2004). Η δημογραφική, οικονομική, κοινωνική και εκπαιδευτική εξέλιξη της πόλης της Φλώρινας τις πρώτες δεκαετίες του 20^{ου} αιώνα. Στο Α. Ανδρέου (επιμ.), *Πρακτικά Συνεδρίου «Φλώρινα 1912 - 2002» Ιστορία & Πολιτισμός*. Φλώρινα: Παιδαγωγική Σχολή Φλώρινας και Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών (Α.Π.Θ.), 175 - 201.
- Πέπη, Δ. (1966). Η πνευματική κίνηση στο νομό Φλώρινας πριν από την απελευθέρωση. *Αριστοτέλης*, 59 - 60, 57 - 72.
- Τσολάκης, Π. & Αντωνίου, Αλ. (2014). Σχολικά κτίρια του μεσοπολέμου στη δυτική Μακεδονία: η συμβολή των αρχιτεκτόνων και των τοπικών κοινωνιών στη δημιουργία εκπαιδευτικών δομών μετά την απελευθέρωση. Στο Κ. Φωτιάδης, Σ. Ηλιάδου-Τάχου & Β. Βλασίδης (επιμ.), *Η Δυτική Μακεδονία: Από την ενσωμάτωση στο ελληνικό κράτος έως σήμερα*. Θεσσαλονίκη: Επίκεντρο, 150 - 162.
- Φωτοθήκη Λέσχης Πολιτισμού Φλώρινας.

